

Erik Riikoja
OÜ IN NOMINE
erik@innomine.ee

Teie 13.01.2026
Meie 21.01.2026 nr 12.2-1/160-2

Järelevalvemenetluse alustamata jätmine

Austatud härra Riikoja

OÜ IN NOMINE, registrikood 10756839, (edaspidi ka: järelevalveteate esitaja) nimel esitatud järelevalveteates juhtisite Rahandusministeeriumi tähelepanu Sihtasutuse Eesti Teadusagentuur, registrikood 90000759, (edaspidi ka: hankija) poolt sotsiaalteenuste tellimiseks riigihangete registris läbiviidavale väikehankete „Lühivideote sari “Tähelepanu! Tegemist on teadusega” (4minuti klipid)“, viitenumber 304765, (edaspidi ka: riigihange või riigihanke menetlus). Märkisite, et riigihanke tingimused, sh nõuded pakkuja meeskonnale ja ristturunduse nõue, annavad teiste riigihankest huvitatud ettevõtjate ees põhjendamatu eelise eelneva kolme hooaja saateid tootnud avalik-õiguslikule Eesti Rahvusringhäälingule. Nimetatud põhjusel leidsite, et hankija tegevus riigihanke tingimuste seadmisel on vastuolus riigihanke reeglitega ja rikub järelevalveteate esitaja õigusi.

Riigihangete seaduse (RHS) § 207 lg 1 kohaselt on järelevalveteade pöördumine, milles on osutatud RHS-i (võimalikule) rikkumisele ja millele kohaldatakse märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise ning kollektiivse pöördumise esitamise seaduses (MSVS) märgukirja kohta sätestatud. RHS § 206 lg 3 sätestab, et kui järelevalvemenetluse alustamiseks oli esitatud järelevalveteade, teavitab Rahandusministeerium teate esitajat järelevalvemenetluse alustamata jätmisest või lõpetamisest. Järelevalveteatele vastamiseks RHS eraldi tähtaega ei sätesta, mistõttu tuleb järelevalveteate kui märgukirja puhul juhinduda MSVS §-st 6, mille järgi vastatakse märgukirjale reeglina 15 kalendripäeva jooksul selle registreerimisest.

Riigihangete registrist nähtub, et hanketeade väikehankes avaldati 09.01.2026 ja pakkumuste esitamise tähtpäev saabub alles 20.02.2026. Kui väikehangetes on riigihanke alusdokumentide vaidlustamine praktikas tihti raskendatud seetõttu, et teave hanke alustamise kohta ei jõua kõigi huvitatud ettevõtjateni (hankijatel puudub kohustus korralda alla piimäära jäävaid hankeid kõigile nähtavalt riigihangete registris) ning hankija määratud pakkumuste esitamise tähtaeg ei võimalda hanke tingimusi tähtaegselt vaidlustada (seadus ei sätesta väikehangetes pakkumuste esitamiseks minimaalselt nõutavat tähtaega päevades), siis praegusel juhul on hankija alustanud väikehanget riigihangete registris ja määranud pakkumuste esitamiseks piisavalt pika tähtaja.

Riigihanke reeglite üksikasjalikkus ja riigihanke korraldamise üldpõhimõtete sisustamise rangusaste on korrelatsioonis hanke eeldatava maksumusega: mida suurem on riigihanke maksumus, seda rangemad on reeglid (sh seda pikem peab olema pakkumuste esitamise tähtaeg), ning vastupidi

– väiksema maksumusega hangete läbiviimisel on hankijal menetluse kujundamisel suurem otsustusvabadus ja paindlikkus.

Kõnealusel juhul on tegemist sotsiaalteenuste (CPV kood 92221000-6 „Televisioonisaadete tootmise teenused“) tellimiseks korraldatava väikehankega, mille eeldatav maksumus jääb seejuures oluliselt alla sotsiaalteenuste riigihanke piirmäära (so 300 000 eurot käibemaksuta), millest alates on hankijal kohustus viia riigihanke menetlus läbi sotsiaalteenuste erimenetlusena RHS §-s 126 ette nähtud korras ja määrata pakkumuste esitamiseks vähemalt 10 päeva pikkune tähtaeg (vt ka RHS § 15 lg 3 ja § 14 lg 2 p 3). Väikehankes määratud pakkumuste esitamise tähtaeg on praegu aga isegi pikem kui avatud hankemenetluses nõutav pakkumuste esitamise tähtaeg (vrd RHS § 93). Rahandusministeeriumi hinnangul on hankija kirjeldatud tegevus igati eeskujulik ja koguni tunnustamisväärne.

Tänu hankija määratud piisavalt pikale pakkumuste esitamise tähtajale on igal väikehankes osalemisest huvitatud ettevõtjal, kes leiab, et hankja kehtestatud riigihanke tingimused ei vasta RHS-ile ja rikuvad tema õigusi (nt konkurendile eduka pakkumuse esitamiseks põhjendamatute eeliste loomise tõttu), mitte üksnes teoreetiline, vaid reaalne õiguspraktiline võimalus pöörduda riigihanke alusdokumentide peale vaidlustusega riigihangete vaidlustuskomisjoni (edaspidi ka: VAKO) poole (vt RHS § 185 lg 1 ja lg 2 p 1). Väikehankes, sh alla riigihanke piirmäära jääva eeldatava maksumusega sotsiaalteenuste tellimiseks korraldatavas väikehankes, tuleb vaidlustus riigihanke alusdokumendi esitada VAKO-le hiljemalt 2 tööpäeva enne pakkumuste esitamise tähtpäeva (vt RHS § 189 lg 4¹ ja lg 2 p 1 nende koostoimes).

Seega on järelevalveteate esitajal õigus esitada rikkumise peale vaidlustus VAKO-le ning teate esitaja ei ole seda õigust veel minetanud. Nimetatud asjaolu välistab Rahandusministeeriumi poolse järelevalve samas küsimuses.

RHS § 205 lg 1 p 1 sätestab, et Rahandusministeerium võib juhtumipõhise järelevalvemenetluse alustada põhjendatud kahtluse korral RHS §-s 207 sätestatud järelevalveteate põhjal või mõnel muul ajendil, kui on küllaldaselt andmeid, mis viitavad RHS-i rikkumisele, ja puuduvad RHS § 206 lg-s 1 nimetatud järelevalvemenetlust välistavad asjaolud. Vastavalt RHS § 206 lg 1 p-le 1 järelevalvemenetlust ei alustata, kui järelevalveteate esitajal on õigus esitada rikkumise peale vaidlustus VAKO-le. Tegemist on järelevalvemenetluse takistusega, mis on põhjendatav vaidlustusmenetluse (subjektiivne õiguskaitse) ja järelevalvemenetluse (objektiivse õiguspärasuse kontroll) olemusliku erinevusega. Erinevalt erahuvide kaitseks ette nähtud vaidlustusmenetlusest VAKO-s saab Rahandusministeeriumi poolne järelevalvemenetlus olla kantud üksnes avalike huvide kaitsmise eesmärgist (vt RHS § 203 lg 1 ja § 205 lg 1). Seepärast on seadusandja lähtunud põhimõttest, et sama rikkumise suhtes ei tohiks toimuda paralleelselt kahte menetlust korraga ning Rahandusministeeriumi sekkumine riikliku või haldusjärelevalve vormis ei ole kohane olukordades, kus riigihankest huvitatud ettevõtjale on tagatud õigus kohtulikule või kvaasikohtulikule kaitsele VAKO-s (vt RHS eelnõu (450 SE I) seletuskiri, lk 139).

Lähtudes ülalmärgitust ning juhindudes RHS § 205 lg 1 p-st 1, § 206 lg 1 p-st 1, § 185 lg-st 1 ja lg 2 p-st 1, § 189 lg 2 p-st 1 ja lg-st 4¹, § 206 lg-st 3, ei alusta Rahandusministeerium järelevalvemenetlust Sihtasutuse Eesti Teadusagentuur poolt väikehankena korraldatava riigihanke „Lühivideote sari “Tähelepanu! Tegemist on teadusega” (4minuti klipid)“ (viitenumber 304765) alusdokumentide õiguspärasuse kontrollimiseks.

Järelevalvemenetluse alustamata jätmisel ei võta Rahandusministeerium seisukohta küsimuses, kas kõnealusel väikehankes hankija kehtestatud riigihanke alusdokumendid on RHS-iga kooskõlas või mitte. Sellegipoolest juhime järelevalveteate esitaja tähelepanu sellele, et väikehangete läbiviimisele kohaldub RHS-ist üksnes 1. ptk, iseäranis §-s 3 sätestatud üldpõhimõtted. Väikehankeid iseloomustab lihthangetest veelgi suurem paindlikkus, riigihanke üldpõhimõtteid ei ole väikehangetes põhjust sisustada sama rangelt kui hankemenetluses üldjuhul kehtivaid reegleid ning väikehankes saab

huvitatud isikute õiguste riive avalduda pigem vähese intensiivsusega (vrd RKHKo 20.11.2019, nr 3-17-2718, p 23; 09.08.2016, nr 3-3-1-51-16, p 17.2).

Ent isegi, kui tegemist oleks kõige rangemini reglementeeritud avatud hankemenetlusega, kus hankija peab pakkumuste hindamise kriteeriumide kehtestamisel lähtuma RHS-st 85, on hankijal ulatuslik diskretsioon pakkumuste hindamise kriteeriumide seadmisel. Piisavaks saab lugeda, kui hankija suudab ära põhjendada, et pakkumuse majandusliku soodsuse väljaselgitamiseks seatud hindamise kriteeriumid on hankelepingu esemega seotud, tagavad reaalsel konkurentsi ja on proportsionaalsed (vt ka RHS § 3 p-d 1-2, § 85 lg 1 ls 1 ja lg 2). Avatud hankemenetluses võib hankija kasutada pakkumuse hindamise kriteeriumina muu hulgas andmeid pakkuja, tema juhtide või teenuste osutamise eest vastutavate isikute hariduse ja kutsekvalifikatsiooni kohta, kui need näitavad hankijale pakkumuse majanduslikku soodsust, ning tingimusel, et neid andmeid ei kasutata kvalifitseerimisel. Nõnda saab RHS § 85 lg 8 p 2 kohaselt olla pakkumuse kvalitatiivseks hindamise kriteeriumiks hankelepingu täitmises vahetult osalevate isikute spetsiifiline tõendatud töökorraldus, kvalifikatsioon või kogemus, millest otseselt sõltub hankelepingu täitmise kvaliteet.

Kõnealuses väikehankes ei ole hankija kvalifitseerimise tingimusi kehtestanud. Küll aga on hankija näinud ette hindamiskriteeriumi, mille alusel omistatakse pakkumusele hindepunkte pakkuja meeskonna ja selle senise kogemuse põhjal (*„Režissöör omab mitmekülgset kogemust režissöörina üleriigilise levikuga telekanalites eetrisse läinud klippide tootmisel; Produtsent omab mitmekülgset kogemust üleriigilise levikuga telekanalites eetrisse läinud klippide produtseerimisel; Toimetaja omab mitmekülgset kogemust toimetajana üleriigilise levikuga telekanalites eetrisse läinud klippide tootmisel; Projekti meeskond moodustab ühtse terviku, kõikide ülesanded ja vastutusala on selgelt kirjeldatud ning loogilised“*). Järelevalveteates esitatud väited ega Rahandusministeeriumile teadaolevad asjaolud ei anna ainekohaselt põhjendatud kahtluseks ega viita sellele, et väikehankes hankija kehtestatud pakkumuste hindamise kriteeriumid oleksid ilmselgelt asjakohatud, diskrimineerivad või muul viisil õigusvastased.

Puutuvalt ristmeediaplaani nõudesse ja selle hindamisse ei ole hankija väikehanke alusdokumentides kehtestanud tingimust, et selleks peab kasutama üksnes Eesti Rahvusringhäälingu meediaplatvormi „Jupiter“. Vastates huvitatud ettevõtja küsimusele on hankija riigihangete registris teabevahetuse töölehel selgitanud, et ristmeediaplaanis kasutatav sisu peab suunama publiku kanalile, kus saade avaldatakse, eelnevate hooegade episoodid asuvad veebilehel <https://jupiter.err.ee/1608834958/tahelepanu-tegemist-on-teadusega>, seejuures võivad olla kaasatud erinevad meediaplatvormid – piiranguid pole (vt ID 1047293, esitatud 19.01.2026, vastatud 20.01.2026).

Vaatamata järelevalvemenetluse alustamata jätmisele, täname Teid esitatud pöördumise eest. Täiendavate küsimuste tekkimisel, palume pöörduda riigi osaluspoliitika ja riigihangete osakonna juristi Mihhail Antonov'i poole (mihhail.antonov@fin.ee; tel 58851448).

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Estella Põllu
riigihangete valdkonna juht
riigi osaluspoliitika ja riigihangete osakond

Mihhail Antonov 5885 1448
Mihhail.Antonov@fin.ee